

صور بلاغی در سوره مبارکه یونس

دکتر معصومه مهدوی والا

سرشناسه: مهدوی والا، معصومه، ۱۳۶۵ -
عنوان و نام پدیدآور: صور بلاغی در سوره مبارکه یونس / معصومه مهدوی والا.

مشخصات نشر: قم: جام جوان، ۱۴۰۰.

مشخصات ظاهری: ۱۷۶ ص. ۵/۱۴ * ۵/۲۱ س.م.

شابک: ۲۵۰۰۰۰ ریال: ۹-۵۳-۷۹۱۲-۶۰۰-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: کتابنامه: ص. ۱۵۴-۱۶۰؛ همچنین به صورت زیرنویس.

موضوع: قرآن. سوره یونس - مسایل ادبی تفاسیر (سوره یونس)

رده بندی کنگره: BP ۱۰۲/۳۲

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۱۸

شماره کتابشناسی ملی: ۸۷۰۵۸۳۸

صور بلاغی در سوره مبارکه یونس

مؤلف: دکتر معصومه مهدوی والا

ناشر: جام جوان

مدیر اجرایی انتشارات: دکتر سهراب جینور

طراح: مالک علیزاده

نوبت چاپ: اول / زمستان ۱۴۰۰

چاپ: اصیل

تیراژ: ۱۰۰ نسخه

قیمت: ۲۵۰۰۰ تومان

شابک ۹-۵۳-۷۹۱۲-۶۰۰-۹۷۸

کلیه حقوق برای مؤلف محفوظ است.

دفتر مرکزی: قم، خیابان سمیه، کوچه ۵، پلاک ۳۱،

تلفن: ۰۹۱۲۱۵۲۰۲۸۹ - ۳۷۷۴۷۳۹۴ - ۲۵ همراه: ۰۹۱۲۱۵۲۰۲۸۹

انتشارات جام جوان

فهرست مطالب

۱۱	 سخن مؤلف
۱۵	 مقدمه

فصل اول: مبانی نظری

۲۰	 ۱- فصاحت
۲۰	 الف) فصاحت کلمه
۲۰	 ب) فصاحت در کلام
۲۱	 ج) فصاحت متکلم
۲۲	 ۲- بلاغت
۲۲	 الف) بلاغت در لغت
۲۲	 ب) بلاغت در اصطلاح
۲۲	 ج) بلاغت کلام
۲۳	 د) بلاغت متکلم
۲۳	 هـ) شرط بلاغت
۲۳	 و) اقوال حکماء در تعریف بلاغت
۲۴	 ز) پیشینه علم بلاغت

فصل دوم: کارکردهای معنایی، منظوری سوره مبارکه یونس

- الف) شرح مختصری بر علم معانی ۳۱
- علم معانی در لغت و اصطلاح ۳۱
- موضوع علم معانی ۳۱
- فایده علم معانی ۳۲
- واضح علم معانی ۳۲
- سابقه تاریخی علم معانی ۳۲
- ابواب علم معانی ۳۴
- ب) صنعت‌های بکار رفته شده علم معانی در آیات شریفه سوره یونس . ۳۶
- صنعت بکار رفته در این آیات شریفه: ۳۹
- ج) نتیجه بررسی معانی موجود در سوره مبارکه یونس ۴۶

فصل سوم: صور خیال در سوره مبارکه یونس

- الف) شرح مختصری بر علم بیان ۴۹
- بیان در لغت و در اصطلاح ۴۹
- فایده علم بیان ۵۱
- سابقه تاریخی علم بیان ۵۲
- الف) کتب عربی ۵۲
- ب) کتب فارسی ۵۳
- ب) تشبیه ۵۴
- مفهوم شناسی ۵۴
- تشبیه در لغت ۵۵

۵۶	- تشبیه در اصطلاح
۵۷	- غرض از تشبیه
۵۷	- ارکان تشبیه
۵۸	- ادوات تشبیه
۶۰	- اقسام تشبیه
۶۴	- آیاتی که در آنها تشبیه بکار رفته است
۶۶	- شرح آیاتی که در آن ها تشبیه بکار رفته است:
۷۲	(ج) مجاز
۷۲	- مفهوم شناسی
۷۲	- مجاز در لغت
۷۲	- مجاز در اصطلاح
۷۵	- اقسام مجاز
۸۱	- آیاتی که در آن ها مجاز بکار رفته است
۸۳	- شرح آیاتی که در آن ها مجاز بکار رفته است
۹۰	(د) استعاره
۹۰	- مفهوم شناسی
۹۰	- استعاره در لغت
۹۰	- استعاره در اصطلاح
۹۱	- ارکان استعاره
۹۲	- اقسام استعاره
۹۹	- آیاتی که در آنها استعاره بکار رفته است

سخن مؤلف

ظهور اسلام و نزول قرآن مجید باعث شد که شیوایی کلام و زیبایی های آن بیشتر مورد توجه قرار بگیرد از این رو مخاطبان زیادی را به خود جذب کرد.

از بارزترین وجوه اعجاز قرآن، اعجاز ادبی و بلاغی است. قرآن کریم عالی ترین معارف را با زبان ادبی فاخر و بایبانی که آکنده از آرایه های ادبی و زیبایی های بلاغی است تبیین نموده است.

بلاغت در لغت مصدر «ب ل غ» به معنای «رسیدن» است و بلاغت در سخن نیز به معنای «رسیدن به هدف مورد نظر در گفتار» است. گاه نیز بلاغت به «ابلاغ» (مصدر باب افعال) به معنی «رساندن» تفسیر شده و بلاغت در گفتار، به رساندن معنا در بهترین ساختار زبانی تعریف می شود.

بلاغت در مفهوم اصطلاحی آن یعنی یک عبارت در کنار فصاحت آن، به نوعی بیان می شود که مطابق با مقتضای حال باشد، یعنی با سنجش شرایط و زمینه های گوناگون سخن.

بدون شک قرآن کریم آکنده از ذوق و هنر و دقت و مهارت و

سرچشمه فیاض بلاغت است و دانش بلاغت از زمره دانش های کاربردی به شمار می رود که هدف آن زینت بخشیدن به سخن و یا مصونیت آن از اشتباهات غیر دستوری است که گاه به شیوه بیان معانی و گاه به شیوه ی هماهنگی سخن با موقعیت بیان آن و گاه به شیوه گزینش کلمات مربوط می شود.

در این کتاب درصدد بیان وجوه متعدد بلاغی و آفرینش های هنری سوره یونس از قبیل اسلوب استفهام، ایجاد، اطناب، تشبیه، استعاره، کنایه و... ضمن تحلیل عناصر و جلوه های هنری نهفته در این سوره تبیین می شود.

با توجه به اینکه پژوهشگران به طور کامل به صور ادبی، بلاغی سوره یونس نپرداخته اند و از طرفی این اثر دو این مورد با توجه به اینکه یک موضوع قرآنی است، ارزش علمی خاصی دارد لذا این کتاب به دنبال بررسی صور بلاغی سوره یونس می باشد.

چنان که میدانیم تمام فنون ادب از لغت و صرف و نحو و تفسیر قرآن و معانی و بدیع.... همه و همه مولود ظهور اسلام و قران مجید است و اعجاز بلاغی قران کریم بارزترین مشخصه این کتاب آسمانی است که بلاغت زوهران از دیر باز به ابعاد هنری و بلاغی آن را کاویده اند. در اینجا به چند نمونه از کتاب ها و پایان نامه ها اشاره می کنیم.

کتاب ها

۱- سیوطی، جلال الدین عبد الرحمن، ۱۳۸۴، الانقان فی علوم القرآن،